

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

יוצא לאור על ידי

תלמידי אהלי תורה שיעור ד'

ברוקלין, נ.י.

667 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

ה' תהא שנת פדות

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לב הבן הנאמן לאביו

עד"מ הידוע, באב שיש לו בן קטן, יקר וחביב לו ביותר, ורוצה לנסותו בב' דברים: בחכמתו ודעתו, ובטוב לבבו הנאמן, אם הוא מקושר באהבה אמיתית לאביו במסירות נפש ממש. ובמה מנסהו אם האב תמיד עמו בקירוב, ובכל דברי חפץ נותן לו, אין זה חידוש בהמצא לב הבן נאמן בכל לאביו. אך הנה האב מסתתר ומתרחק מבנו במקום מוצנע ונעלם ביותר, כדי שיצר לבנו ויחפשנו היטב, ואז יראה האב תכלית נקודת לבבו אליו.

. . והנה כאשר האב רואה עוצם השתדלות הבן לחפש אותו בדרכיו, לראותו גם מאחוריו, ואינו מתייאש כלל, הרי רואה גודל התקשרותו הנאמנה, לרוץ אחריו גם בחושך ואפלה, וגם שאינו רואה לאביו בדרכים הללו, ילך וירוץ בכל כחו עוז, וגם שלא יראה פניו –

אזי מתעורר בלב האב אהבה רבה בכפלי כפלים מכמו שהי' לו בתחילה לבנו, כי לא יוכל האב להתאפק, ומתגלה אליו ממקום המוצנע שהסתיר את עצמו, ומראה לו הארת פנים מפנימית הלב ותוך תוכו...".

(נר מצוה ותורה אור" ח"א, ע' ב ואילך – הקדמה ל"שער האמונה")

יוצא לאור על ידי

תלמידי אהלי תורה שיעור ד'

קראון הייטס – כאן צוה ה' את הברכה

פתח דבר

אל אחינו אנ"ש והתמימים יחיו,

שלום וברכה

לקראת יום ג' בתמוז, בו החל הניסיון האחרון והקשה מכל לפני העלי' הכי גדולה דהגאולה האמיתית והשלימה, כאשר אין רואים אנו באור פני מלך חיים וחושך ההעלם והסתר גובר מיום ליום, ונוצרה נתינת מקום לספקות בדברי הנביא רח"ל,

וע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ש"כאשר נשמעת הטענה בעולם שספרדו ספדייא וחנטו חנטייא . . אזי יש לומר את - המציאות האמיתית ע"פ תורה" (התוועדויות תשמ"ז ח"ב, ע' 209) -

הננו מוציאים לאור קובץ "גל-עיני ואביטה נפלאות מתורתך" - ובו:

א. לקט קטעי שיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודות

נצחיות מציאותו של נשיא הדור השביעי כנשמה בגוף בעוה"ז הגשמי.

ב. שיחת כ"ק אד"ש מה"מ - כ' מנ"א תשל"א, אודות מאמר הגמ' "יעקב אבינו לא מת" - כפי שהוגהה ונדפסה בלקו"ש חל"ה, פ' ויחי.

ג. צילום אגרת כ"ק אד"ש עם הוספות בכת"ק, אודות החשיבות הנהגה גלוי' בדרכי החסידות (נדפסה באג"ק חט"ו ע' רנד-ה).

ד. חלק משיחת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אודות אמונה פשוטה ללא. פקפוק בדברי הרבי, גם כשהשכל אומר אחרת... (לקו"ד ח"ב, ע' 329)

חדורים אמונה וביטחון כי כל מטרת האב הינה אך ורק בכדי לגלות ב"בן הנאמן" דרגת אמונה נעלית יותר, וכי "כל הנהר גדול", אשר, כבר ב"חצי הנהר הגיעו המים עד צווארו" - לא היתה לו מציאות כלל (לא רק ברוחניות, אלא) גם בעולם הזה הגשמי, כי אם, ענין של דמיון בלבד" ש"פ ויחי תשמ"ז), אנו מבקשים ודורשים: רבי! היגלה נא וגאל את עמך!

ובלי שום ספק כלל, אשר תיכף ומי"ד ממ"ש, זוכים כולנו לחזות שוב באור פני מלך חיים, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ויכירו וידעו כל יושבי תבל במלכותו, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול:

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד!

נשמת משה מתלכשת ב"חכמי הדור עיני העדה" שבכל דור ודור,
ובמיוחד בנשיא הדור, ש"אין דור שאין בו כמשה"

בכל דור מוכרח להיות "משה" שמלובשת בגופו נשמת משה

לפנינו לקט משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בקשר לנצחיות
מציאותו של נשיא הדור השביעי בגוף גשמי • נסיון רק למראה עיניים

מוכרח להיות משה בכל דור ודור שמלובש בו נשמת משה

ואמרו חז"ל "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא" – שנשמת משה מתלכשת
ב"חכמי הדור עיני העדה" שבכל דור ודור, ובמיוחד בנשיא הדור, ש"אין דור שאין בו
כמשה" (מוכרח להיות "משה" בכל דור ודור שמלובש בו נשמת משה).

[ואע"פ שאין זה גופו של משה, אך מכיון ש"חיי הצדיק אינם חיים בשריים כי
אם חיים רוחניים", הרי חיי משה אינם החיים הבשריים של גופו, כי אם החיים
הרוחניים של נשמתו; והחיים הרוחניים שלו נשארים נצחיים בעוה"ז **הגשמי** ע"י
שהם מתלבשים בגוף של נשיא הדור שבכל דור ודור].

(תרגום מלקו"ש חכ"ו, ע' 7)

אלקות מתגלה לאיש - נשמה בגוף

כדי שיהודי כאן למטה יהי קשור עם הקב"ה ויעבדהו כראוי עם כל כחות נפשו,
גם עם שכלו ורגשותיו, הרי זה כאשר האלקות "נמשכת" כביכול כאן למטה, עד לאופן
של "לידע שיש שם אלקה", לדעת – בנוסף על להאמין שיש שם אלקה, שזה בדרגת
האלקות כפי שהיא מצ"ע, פשוטה בתכלית הפשיטות.

אלקות מתגלה ל"איש" למטה, נשמה בגוף, ומתלבשת בו ביחוד נפלא עד בדוגמת
משה שהוא "איש האלקים", איש שאפשר לראותו ולשמוע אותו.

(תרגום מלקו"ש חכ"ז, ע' 6)

נשמה בגוף באופן נצחי

... ואף שבהמשך הכתוב נאמר "לפני מותו", הרי, מובן וגם פשוט, שבימינו אלה,
לאחרי כל מה שעברו במשך הדורות שלפנ"ז ויצאו י"ח כל הענינים הבלתי-רצויים

מציאותו (נשמה בגוף) קיימת גם עתה

ויה"ר שעוד לפני שיבוא הזמן
התוועדויות אלו, תיכף ומיד בעלייתם
להכריז ולהזמין כו' – יבוא ויתגלה משיח
צדקנו בפועל ממש, – בשר ודם, שנמצא
כבר בעוה"ז הגשמי, דמכיון ש"אחכה
לו בכל יום שיבוא", עכצ"ל שמציאותו
(נשמה בגוף) קיימת גם עתה...

(התוועדויות תשמ"ט ח"א, ע' 446)

(כמובא גם בדרושי אדמו"ר האמצעי),
אין עוד ענינים של ירידה כו' (כולל גם
שלילת העניין ד"מאן דנפיל מדרגייה
איקרי כו'), ובמילא, ישנה מציאותו של
משה – "גואל ראשון הוא גואל אחרון"
– נשמה בגוף באופן נצחי...

(משיחת ש"פ האיזינו תש"ג, התוועדויות ח"א, ע' 89)

בדור שמשיח לא בא - היתה הסתלקות, משא"כ בדורנו זה

מזה מובן החידוש דדורנו – הדור

התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפני"ז (דור השמיני): מכיון שהגאולה
לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" (הגילוי ד"אתפריעו כל נהורין" למטה) לא
היה בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף וגם
הנשמה בגוף היתה במצב ש"הדיבור הוא בגלות" וכו'), משא"כ בדורנו זה – הדור
האחרון לגלות ודור ראשון לגאולה – נעשה תומ"י "נתלו המאורות", שלא זו בלבד
שלא חסר ח"ו במאורות הגדולים דגילוי תושב"כ ותושבע"פ, אלא אדרבה – מתווספת
שלימות נעלית יותר [לא באופן ד"כבד פה מאורייתא שבע"פ וכבד לשון מאורייתא
שבכתב, בהיותו למעלה מזה], באופן שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות "אתפריעו
כל נהורין" ש"נתלו" עתה, עיי"ז שמשיח צדקנו בא מיד, "שלח נא ביד תשלח" וילמד
תורה את כל העם כולו, עד "תורה חדשה מאיתי תצא".

(תרגום מסה"ש תשנ"ב ח"א, ע' 294)

מקומו הקבוע של נשיא הדור עד ביאת גואל צדק

. . ועפ"י יש לבאר העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – שלהיותו מקומו הקבוע (בית)
של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכל", שכולל כל הדור, יש בו השראת (וגילוי) כללות
השכינה (לא רק חלק ששורה (ומתגלה) על עשרה מישראל), מעין ודוגמת השראת
וגילוי השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב שם"

. . עפ"י יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת
ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: . . עד להמקום הקבוע ד"בית רבינו",
בית הכנסת ובית המדרש שלו, המרכז של ליובאוויטש . . עד ביאת גואל צדק.

(סה"ש תשנ"ב ח"ב, ע' 468 ואילך)

מציאות אמיתית ע"פ תורה

ומובן, שהעובדה שאינו רואה את העגלות – אינה משנה את מציאות קיומן של
העגלות באופן נצחי.

ואדרבה: מכיון שהתורה אומרת שהעגלות קיימות, הרי, מציאותן של העגלות היא בתכלית ההתאמתות, עוד יותר מאשר דבר שרואה בעיניו, שכן דבר שרואה בעיניו, יתכן שאינו אלא דמיון בלבד, ואילו כאשר התורה מעידה על קיום הדבר, הרי זה בודאי מציאות אמיתית, בכל התוקף כו'.

וענין זה – שתכלית ההתאמתות היא בנוגע למציאות ע"פ תורה –

מונח בפשטות אצל כאו"א מישראל, גם ילד קטן, אשר, מיד כשנולד מקיפים אותו בעיניו קדושה, "שיר המעלות", וכיו"ב, ומנגנים לו ב"שיר ערש" אודות מעלת

התורה, "כי טוב סחרה מכל סחורה", אע"פ שאינו שייך עדיין להבנה והשגה, "בטרם ידע הנער מאוס ברע ובחור בטוב", ובמילא, כתוצאה מחינוך כזה, אין צורך להסביר לו שמציאות אמיתית היא – מציאות ע"פ תורה!

(התועדויות תשמ"ז ח"ב, ע' 101)

יתבטלו כל ההעלמות וההסתרים

אם רק לא ישימו לב להעלמות וההסתרים והמניעות והעיכובים, ויעשו תנועת ביטול עם היד ("מיוועט אַ מאַך טאָן מיטן האַנט") מתוך ביטול עצמי ותוקף עצמי – אזי יתבטלו במילא כל ההעלמות וההסתרים והמניעות והעיכובים, למעלה מדרך הטבע.

(התועדויות ח"ג תשי"א, ע' 95)

כאשר קשורים לרבי - אין לטבע שום דעה

צריכים את ההחלטה הגמורה שכאשר קשורים לרבי – אין לטבע שום דעה שם...

(שיחות קודש ח"ד, ע' 171)

רק לפתוח את העיניים

ובפשטות – שברגע זה ממש פותחים את העיניים ורואים שמישי צדקנו נמצא

עמנו בבית כנסת ובית מדרש זה, בשרודם,

נשמה בגוף, למטה מעשרה טפחים!...

(התועדויות תשמ"מ ח"ד, ע' 2213)

העיקר בימינו אלו

בימינו אלו העיקר הוא – ההכרזה

שעומדים מוכנים לגאולה (ראה גם שיחת

ב' ניסן סיי"ב).

(טה"ש תשמ"ח ח"א, ע' 365, הע' 81)

לא לפרש פירושים...

מבקש הנני את "שפיץ-חב"ד" שלא יעשו "שטויות" להוסיף בדברי פירושים ורמזים, שכוונתי היתה כך וכך – "דאס וואס איך מיין זאג איך" [=מה שאני מתכוון אני אומר] ואין צורך בעזר שלהם בזה, הלוואי לא יפעלו היפך העזר...

(התועדויות תשמ"מ ח"ד, ע' 2453)

את האמת יש להכריז באופן גלוי

לכאורה יכול לבוא משיהו ולטעון: דיבורים אלו הם "ווילדע רייד", אשר, בכל הזמנים והדורות שלפנינו לא נאמרו, ומה מדברים לפתע דיבורים כאלו, כיצד יגיב העולם לשמע דיבורים כאלו?! ובכן, לכל לראש צריכים לדעת שאין מה להתפעל מהעולם, מה יאמרו וכו':

מכיון שכן הוא האמת ע"פ תורת אמת, יש להכריז על כך באופן גלוי.

ויתירה מזה – המצב כיום הוא שגם העולם מוכן לקבל זאת, צריכים רק לבוא ולומר באופן גלוי.

ועד"ז? כאשר נשמעת טענה בעולם ש"ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא" – אזי צריכים לומר בפירוש את המציאות

האמיתית ע"פ תורה, ואין מה לחשוש כיצד תהי' התגובה כו', מכיון שהעולם מוכן לקבל את הדברים.

. . וכאמור, העולם נמצא במצב כזה שהוא מוכן לקבל דברים אלו: צריכים רק לאומרם, בדברים היוצאים מן הלב, שאז, פועלים הדברים פעולתם, ובאופן שהפעולה היא בדרכי נועם ודרכי שלום, מבלי שיהי' צורך לבטל איזו התנגדות (ועאכו"כ שאין צורך במלחמה) – כפי שראו במוחש כל אלו שעסקו בזה.

(התוועדויות תשמ"ז ח"ב, ע' 209)

זוהי המציאות - גם אם אינך מבין

ובכח זה יכולים לילך להבתי כנסיות, ולבאר ליהודים שפוגשים שם, שבאמת משה לא מת, ואין שום שינוי, כי אם, שנעשה נתינת מקום לקס"ד כו'. – באם יתקבלו הדברים, מה טוב, ובאם יש שאלות וקושיות, הרי, כשילד שואל קושיא אצל המלמד, והמלמד אינו יודע מה להשיב, סוטר לו על לחיו, ואומר לו: כשתגדל תבין!... כך יש לומר גם לאותו יהודי ששואל שאלות: זוהי המציאות גם אם אתה אינך מבין!

(התוועדויות תשי"א, ע' 36)

לפני ביאת משיח -

האש תרד בצד השני

בשם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: לפני ביאת משיח תהי' שוב אותה תופעה שהיתה לאליהו הנביא עם נביאי הבעל בהר הכרמל, אלא שאז ירדה האש על המזבח של אליהו הנביא ולא על המזבח שעשו נביאי הבעל, ואילו לפני ביאת משיח תרד האש על מזבח עובדי הבעל ולא על מזבחו של אליהו הנביא, ומי שבכל זאת לא יתפעל מכך וימשיך להאמין שאליהו הנביא – הוא זה שיזכה לראות בביאת המשיח.

(תמצית מספר "והוא יגאלנו" ע' 109 וכ"כ ב"דברי שמואל" פ' נח, עמ' מ')

בפרש"י כגמ' שם כ' . . "ודחנטו חנטייא נדמה להם שמת אבל חי הי", ומזה מוכח שס"ל שכוונת הגמ' "יעקב אבינו לא מת" היא, שגופו לא מת, אלא חי הוא לעולם

כוונת ר' יוחנן ב"יעקב לא מת" אינה למציאותו של יעקב כפי שנראית למצרים, אלא לאמיתית מציאותו (גם של חיי הגוף שלו), שזוהי מציאותו כפי שהיא בתורה, שמצד זה דוקא אינו מוגדר בגדרי טבע הבריאה, "חי הי" • שיחת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א - כ' מנ"א תשל"א, כפי שהוגהה ונדפסה בלקו"ש חל"ה, פ' ויחי

מקרא אני דורש שנאמר⁶ ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו זה וזרעו בחיים אף הוא בחיים⁷.

וכבר עמדו מפרשים⁷ על כמה דיוקים בזה:

(א) מה הרויח רב יצחק בזה שאמר "אין מסיחין בסעודה", הרי לכאורה גם על אמירה זו חל זה ש"אין מסיחין בסעודה"⁸, ואדרבא, כיון שרצה לומר לו "יעקב אבינו לא מת", שהוא דיבור מועט יותר מהדיבור "אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושת ויבוא לידי סכנה", הול"ל מאמר זה ("יעקב אבינו לא מת") תיכף כשביקשו "לימא מר מילתא"?

יש מפרשים⁹, שבאמרו "אין מסיחין בסעודה" לא היתה כוונתו לבאר למה אין הוא

א. איתא כגמ'¹: "רב נחמן ורב יצחק היו יתבי בסעודתא, אמר לי' רב נחמן לרב יצחק לימא מר מילתא, א"ל הכי אמר רבי יוחנן אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושת ויבוא לידי סכנה (כשיוצא הקול נפתח אותו כובע שעל פי הקנה ונכנס בו המאכל ומסתכן . . . מאכל ומשתה הולך דרך הושת)², בתר דסעידי³ א"ל הכי אמר רבי יוחנן יעקב אבינו לא מת (אלא⁴ חי הוא לעולם⁴), א"ל וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא⁵, א"ל

(1) תענית ה, ב.

(2) פרש"י תענית שם. וידועה השקו"ט אם הפירוש לתענית הוא מרש"י (ראה מהר"ץ חיות סוף מס' תענית. שם הגדולים (להחיד"א) מערכת גדולים ערך רש"י קרוב לסופו).

(3) כ"ה הגירסא בע"י. ובגמ' "בתר דסעוד". ופשוט דשניהם היו יושבין בסעודה. ואולי לפי גירסת הע"י מוכח דלפנ"ז כבר הפסיק ר"י מלסעוד - ראה לקמן סוף הערה 28.

(4) ובתוס' שם: וכן משמע דכתיב (פרשתנו מט, לג) ויגוע ולא כתיב וימת כדמפרש בסוטה (יג, א) גבי מעשה דחושים. ועד"ז הוא ברש"י עה"ת פרשתנו שם "ויגוע ויאסף, ומיתה לא נאמרה בו ואמרו רז"ל יעקב אבינו לא מת".

(5) פרשתנו נ, ב. שם, יוד. יג.

(6) ירמ' ל, י.

(7) ראה בארוכה במפרשי העין יעקב.

(8) וגם על אמירה דתיבה אחת, אמנ - ראה ברכות מג, א. רמב"ם הל' ברכות פ"ז ה"ו. רא"ש ברכות שם פ"ו סל"ד, ע"פ ירושלמי שם פ"ו ה"ו. טוש"ע (ודאדה"ז) אור"ח סקע"ד ס"ח (סי"א).

(9) הר"ף לעין יעקב.

(רב יצחק) יכול "לימא מילתא"¹⁰, אלא להוכיחו על שדיבר אליו בתוך הסעודה¹¹, וע"פ הידוע דלאפרושי מאיסורא יש לו דין קדימה¹² לגבי שאר ד"ת¹³ ולאידך, המאמר "יעקב אבינו לא מת" אין בו נפקותא למעשה ולא להלכה¹⁴, ולכן אין צורך באמירתו באמצע הסעודה].

אבל פ"י זה צ"ע לכאורה, דלפ"ז ה' לו רק להשמיעו פסק ההלכה "אין מסיחין בסעודה", ולא להאריך בדיבורו (בסעודה) ולבאר גם טעם הדין "שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה". ואף שמוכן שזה מגדיל את חומר הדבר, דחמירא סכנתא מאיסורא¹⁵, הרי אדרבה, מטעם זה גופא אין לו להאריך בדיבורו עתה (באמצע הסעודה), אלא לקצר ככל האפשרי, וכיון שלהפרישו בפועל מסכנתא די באמירת עצם ההלכה "אין מסיחין בסעודה", למה לא המתין עם הוספת טעם ההלכה עד בתר דסעידי.

10) כבפרש"י ד"ה שמא יקדים: לפיכך לא אומר לך כלום.

11) ולכאורה כן מוכרח להגירסא שהובאה בדק"ס "לימא לן מר מלתא דאגדתא*", ובתר דסעידי א"ל (עוה"פ) לימא לן מר מילתא (דאגדתא). וראה הערה 14.

12) ועד שדוחה כמה איסורים כמו להורות לפני רבו (ראה עירובין סג, א. רמב"ם הל' ת"ת פ"ה ה"ג. טושו"ע יו"ד סרמ"ב סי"א), איסור אמירת ד"ת בבית המרחץ (שבת מ, ב. רמב"ם הל' ק"ש פ"ג ה"ה. שו"ע (וראדה"ז) או"ח ספ"ה ס"ב (ס"ד)). ועוד.

13) ראה פרי מגדים או"ח סק"ע (א"א) סק"א שמביא דברי הגמ' כאן, ומסיים: הא לאפרושי מאיסורא יראה מסיחין אע"ג דחמירי סכנתא מאיסורא. וראה לקמן בפנים.

14) עיון יעקב לע"י כאן, אבל להעיר, דנפק"מ לענין טומאה דמת מטמא ואין חי מטמא – ראה נדה ע, ב. וידועה השק"ט בנוגע לקברי צדיקים. ואכ"מ.

15) חולין י, א. טושו"ע או"ח סקע"ג ס"ב. יו"ד סקט"ז ס"ה בהגהה.

(*) ולהעיר מר"ח לתענית שם "אין אומרים דבר הלכה בסעודה".

ב) כיון שכל עניני תורה הם בתכלית הדיוק, מסתבר לומר, שמאמר ר"י ("הכי אמר ר"י") שאמרו "בתר דסעידי", "יעקב אבינו לא מת", יש לו קשר ושייכות עם הדיבור ("הכי אמר ר"י") שבתוך הסעודה "אין מסיחין בסעודה"¹⁶.

ג) בהמשך הגמ', "א"ל וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא א"ל מקרא אני דורש . . מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" – למה שאל "וכי בכדי ספדו כו", לכאורה עדיפא הו"ל להקשות, איך "ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא", והרי "לא מת"¹⁷?

ד) מה השיב לו ממקרא ד"אל תירא עבדי יעקב גוי", הרי אין זה מתרץ את השאלה "וכי בכדי . . חנטו חנטייא כו"¹⁸?

יש מפרשים¹⁹, שלפי ביאורו שמקורו מקרא ד"אל תירא גוי" ודורש "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", הרי הוא מבאר כוונתו בדבריו הראשונים, שזה שיעקב אבינו לא מת אין הכוונה לחיי הגוף, שבזה היתה מיתה, אלא בנפש קאמר.

אבל (נוסף ע"ז שלפ"ז אינו מובן מהו החידוש שדוקא ביעקב נאמר בו שלא מת, הרי חיי הנפש של כל הצדיקים הם חיים נצחיים): כפרש"י בגמ' שם כ' "מקרא אני דורש, והאי דחנטו חנטייא סבורים היו שמת", וכ"כ לאח"ז²⁰ "ודחנטו חנטייא נדמה להם שמת אבל חי היי",

16) ראה בקושיא זו ובביאור דברי הגמ' בכלל (ע"ד הקבלה) – בס' תורת לוי יצחק (לאאמור"ז ז"ל) בתחלתו.

17) ראה עיון יעקב ובהמובא בעץ יוסף לע"י. ועוד.

18) ראה הרי"ף לע"י וענף יוסף שם.

19) חדא"ג מהרש"א תענית שם, וראה רשב"א לע"י שם.

20) ד"ה אף הוא בחי"י

ומזה מוכח²¹ ש"ל לרש"י שכוונת הגמ' יעקב אבינו לא מת" היא, שגופו לא מת, וכפשוטו לשונו "לא מת, אלא חי הוא לעולם".

ה) לכאורה, לפי פרש"י העיקר חסר מן הספר²², דהתירוף על השאלה "וכי בכדי כו" הוא כי רק "נדמה להם שמת" (וזה לא נזכר בגמ'), ואילו זה ש"מקרא אני דורש" הוא רק רא"י (מן הכתוב) שיעקב אבינו לא מת.

ב. ויש לומר הביאור בזה, ובהקדם: סיפור זה בגמ' (ע"ד ר"נ ור"י דהוי יתבי בסעודתא), בא בהמשך לכו"כ מאמרים לפנ"ז, שגם התם שאל ר' נחמן את ר' יצחק, ור' יצחק ענה לו "הכי אמר רבי יוחנן", ותוכן כמה מאמרי רבי יוחנן אלה הוא ע"ד הנהגה נסית של הקב"ה עם בני ישראל, ולדוגמא (מאמר הראשון שבסוגיא שם²³): "א"ל ר"נ לר"י יורה בניסן היא יורה במרחשון כו' א"ל הכי אמר רבי יוחנן בימי יואל בן פתואל נתקיים מקרא זה דכתיב כו' אותה שנה יצא אדר ולא ירדו גשמים ירדה להם רביעה ראשונה באחד בניסן א"ל נביא לישראל צאו וזרעו אמרו לו מי שיש לו קבים חטים או קבים שעורין יאכלנו ויחי' או יזרענו וימות אמר להם אעפ"כ צאו וזרעו נעשה להם נס ונתגלה להם מה שבכתלין כו' יצאו וזרעו שני ושלישי ורביעי וירדה להם רביעה שני' בחמשה בניסן הקריבו עומר בששה עשר בניסן נמצאת תבואה הגדילה בששה חדשים גדילה באחד עשר יום כו'".

ובהמשך למאמרי רבי יוחנן אלה (שנאמרו בשמו לר"נ ע"י ר' יצחק) מביא הש"ס הסיפור דידן, דהוי יתבי בסעודתא, וביקש ר"נ מר"י

"לימא מר מילתא", דיש לומר, שגם ר"נ ידע ההלכה "אין מסיחין בסעודה" (מפני חשש סכנה), אלא שכוונת בקשתו "לימא מר מילתא" היתה לדברי תורה¹¹, וס"ל שדין זה הוא רק בנוגע לשיחת חולין²⁴, אבל בד"ת אין לחוש לסכנה, כי תורה מגינא ומצלי²⁵, ואדרבה, ממאמר המשנה²⁶ דשולחן ש"לא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים" מובן שיש חיוב אמירת ד"ת בסעודה, וכיון שכן אין לחוש לסכנה, כי כאשר ישראל עוסקים בתורה (ע"פ ציווי השם), הקב"ה שומרם גם אם ע"פ טבע יש חשש סכנה.

ועפ"ז מובן הטעם שענה לו ר' יצחק "הכי אמר רבי יוחנן אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה", ולא הסתפק בהודעת עצם הדין "אין מסיחין בסעודה", כי בזה כיוון לבאר ולהדגיש שדין זה חל²⁷ גם אדברי תורה²⁸. והוא ע"ד ההלכה לענין דבר מצוה, דאף ש"שומר מצוה לא

24 ראה עינן יעקב לע"י שם (באופן אחר קצת).

25 סוטה כא, א.

26 אבות פ"ג מ"ג. וראה הערה 28.

27 אבל בעינין יעקב שם, דר"י אמר דודאי ד"ת מותר לומר לו בתוך הסעודה, אבל שיחה שאינה של ד"ת אף של ת"ח כו, חיישינן לסכנה. ע"ש. וצ"ע.

28 כבר ח"כאן "אין אומרים דבר הלכה בסעודה". ובמג"א או"ח סק"ע סק"א "אין מסיחין אפילו בד"ת (כ"ה בגמ') – וממשך – כל שלחן שלא אמרו עליו ד"ת כאלו אכלו מזבחי מתים". וצ"ל דכוונתו לפני האכילה או בסוף הסעודה, כמ"ש בערוך השולחן שם.

בפרישה לטור או"ח שם סק"א "ונראה דאפילו בין תבשיל לתבשיל אין מסיחיו כל זמן שדעתו עוד לאכול" (ע"ש ראיתו). אבל באל"י רבה שם פליג וכתב "וודאי דמותו בין תבשיל לתבשיל" (והביאו במשנה ברורה סק"א). וראה ברי"ף לע"י שם: וכיון שבא להוכיחו הוא סילק עצמו מלסעוד כדי להשיבו. ולכאורה נראה לפי, שסילק עצמו מלסעוד בכלל ולא בין תבשיל לתבשיל, אבל לא משמע כן מהמשך הגמ'. ואכ"מ.

21 וכן משמע מתוד"ה יעקב הנ"ל הערה 4. וראה מפרשי התורה (ומפרשי רש"י) פרשתנו עה"פ מט, לג. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1260 ואילך. חכ"ו ע' 7' ואילך.

22 ראה גם חדא"ג מהרש"א שם.

23 ה, א.

ידע דבר רע²⁹ ושלוחי מצוה אינן ניוזוקין³⁰, מ"מ, "היכא דשכיח היזיקא³¹ שאני, שנאמר³² ויאמר שמואל איך אלך (למשוח את דוד, ואע"פ ששלוחו של מקום ה' הרי ה' ירא – רש"י³³) ושמע שאול והרגני ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך גו"³⁰, ועד"ז בעניננו, דכיון שטעם הדין הוא "שמא יקדים קנה לו שט ויבא לידי סכנה"²¹, הרי חשש הסכנה הוא באופן של "שכיח היזיקא", ולכן אין מסיחין בסעודה אפילו בד"ת.

ג. ובזה יש לכאר גם המשך הסיפור, ד"בתר דסעיד א"ל הכי אמר רבי יוחנן יעקב אבינו לא מת":

לפי הפירוש דלעיל נמצא, שבמענה ר' יצחק "אין מסיחין כו' ויבא לידי סכנה", נרמז ענין כללי בגדר פעולת התורה ומצוות על עניני העולם, דאף שאמר רבי יוחנן שישנם כמה פעמים ואופנים שהקב"ה עושה נסים לישראל, שלא ע"פ טבע לגמרי, מ"מ, פעולת התומ"צ של האדם צ"ל בטבע העולם. ולכן, אף שהתורה יש בה סגולה של הגנה והצלה, איז לסמוך ע"ז במקום דשכיח היזיקא וזקוקים להנהגה נסית.

אלא שענין זה גופא (שפעולת התומ"צ צ"ל בטבע העולם) אפשר לכאר בשני אופנים:

א) זהו מצד גררי הטבע, כי חוקי הטבע עצמם הם בריאתו של הקב"ה, וכמבואר

29 קהלת ח, ה. וראה שרי חמד ח"ג תרסה, ב ואילך. ח"ט איתתפ, ג ואילך.

30 פסחים ח, ב. וש"נ.

31 בר"ח שם "קביעא הזיקא". וכ"ה ביומא (יא), א. קדושין (לט, סע"ב). חולין (קמב, א).

32 ש"א טז, ב.

33 פסחים שם ד"ה איך אלך.

34 ע"ד לשון הגמ' "ויבא לידי סכנה" הוא גם ברמב"ם ורא"ש שבהערה 8. ובשו"ע אדה"ז שם "ונמצא בא לידי סכנה".

בר"ן³⁵ "שחפץ השי"ת ורצונו לקיים מנהגו של עולם בכל מה דאפשר והטבע יקר בעיניו ולא ישנהו אלא לצורך הכרחי"³⁶, ולכן, אין רצונו של הקב"ה שקיום התומ"צ יהי' באופן שיתבטלו חוקי הטבע.

ב) זהו מצד גדר התומ"צ גופא, כלומר, ענין של תורה ומצוות הוא לפעול בטבע העולם (ולא לשנותו).

זאת אומרת: לאופן הא', קיום התומ"צ צ"ל בטבע העולם לפי שגם התומ"צ (כפי שניתנו למטה) הם (כביכול) תחת הגדרת חוקי הטבע (מצד "חפץ השי"ת ורצונו לקיים מנהגו של עולם"), ולכן קיום התומ"צ של האדם מוגבל למצבים אלה שאפשר לקיימן ע"פ טבע; משא"כ לאופן השני, אין זה שבכח חוקי הטבע מצד עצמם למנוע ולהגביל קיום התומ"צ של האדם, אלא לפי שכך צ"ל מצד גדר התורה ומצוות עצמן, שפעולתן צ"ל בטבע העולם גופא³⁷ (ולא באופן שחוקי הטבע מתבטלים).

ה. ויש לומר, שבזה פליגי ר"י ור"נ:

"בתר דסעיד א"ל הכי אמר רבי יוחנן יעקב אבינו לא מת", שיש לומר, שכוונת ר' יצחק בזה היא להדגיש, שאין טעם הדבר שקיום תומ"צ צ"ל בטבע העולם (כמודגש בזה שאין מסיחין בסעודה אפילו בד"ת) משום שחוקי הטבע יש להם שליטה ח"ו על התומ"צ, כי אדרבה, "יעקב אבינו לא מת", כלומר, לא זו בלבד שאינו מוגדר בטבע העולם, אלא עוד זאת, שהוא למעלה מגדרי הבריאה, דמצד גדר הבריאה צ"ל מיתה בעולם, שהרי אי אפשר לנברא מוגבל בעל שינוי להיות קיים בקיום

35 דרשות הר"ן דרוש שמיני הקדמה הראשונה.

36 וראה גם חינוך מצוה תקמו.

37 ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 80 ואילך.

נצח³⁸, ואילו "יעקב אבינו לא מת", והיינו לפי שיעקב אבינו שהוא בחור שבאבות³⁹ שכל מציאותו היא תורה⁴⁰, כמ"ש⁴¹ ויעקב איש תם יושב אהלים, לכן אין לגבי מקום להגבלות טבע העולם (כמו התורה עצמה)⁴².

אבל ר"ג, לאחר ששמע מאמר ר' יוחנן ר' יוחנן, "ס"ל) כאופן הא' הנ"ל, שהתומ"צ כפי שניתנו למטה מוגדרים בגדר הטבע, ויש לומר דזהו מה שהקשה "וכי בכדי ספרו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא" (ולא הקשה לו בפשטות, איך עשו דברים אלה), דעיקר כוונתו היתה להקשות מזה שמסופר בתורה ד"ספרו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא", וגם נעשה ע"פ ציווי של יוסף⁴³ (וכפרט הקבורה שהיא מצוה, ונעשתה ע"פ ציווי יעקב ויוסף), ומוכח מזה שגם ע"פ תורה יש הגדרת טבע העולם, כי את"ל ש"יעקב אבינו לא מת", נמצא, שכל המסופר בתורה ע"ד הפעולות שנעשו בגופו של יעקב אינו תיאור האמת ע"פ תורה (אלא רק "בכדי", לפי דעתם של המצרים שלא ידעו שלא מת).

ועל זה ענה לו "מקרא אני דורש כו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים":

כוונת ר' יוחנן ב"יעקב לא מת" אינה למציאותו של יעקב כפי שנראית למצרים, אלא לאמיתות מציאותו (גם של חיי הגוף שלו), שזוהי מציאותו כפי שהיא בתורה, שמצד זה דוקא אינו מוגדר בגדרי טבע הבריאה, "חיי ה'". וזהו שאומר "מקרא אני דורש כו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", דזה ש"אף הוא בחיים" אינו ענין שנראה לעיני בשר (למצרים), אלא זקוקים ל"מקרא (ובזה גופא) אני דורש".

ועפ"ז מובן שאין סתירה בין הענינים ("לא מת", ולאידך מסופר בתורה ד"ספרו ספדנייא כו"), כי זה ש"ספרו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא" הוא לפי ש"נדמה להם שמת", היינו כלפי המצרים, דלפי מה שראו – שלגבם ה"ז ענין אמיתי (ע"פ תורה)⁴⁴ – עשו פעולות אלו בגופו של יעקב, כי גם פעולת התומ"צ כפי שהוא בעיני העולם הוא ענין אמיתי מצד גדר התורה.

ונמצא, שע"פ תורה תרווייהו איתנהו ב"י: מצד עצמם אין בני ישראל ומציאות התורה מוגדרים בטבע הבריאה, אבל לאידך, רצה הקב"ה שפעולת קיום התומ"צ למטה תהי' בטבע העולם דוקא.

ה. והנה כשם שהוא בנוגע ליעקב אבינו, "ישראל סבא"⁴⁵, עד"ז הוא בזרעו, "זרעו בחיים", דגם בהיותם במצרים, ערות הארץ, ועד"ז בכל הגליות, דכל המלכיות נק' ע"ש מצרים⁴⁶, והרי "אתם המעט מכל העמים"⁴⁷,

38 ראה אמונות ודעות להרש"ג מאמר א פא. מו"נ ח"ב הקדמה י"ב. וראה לקו"ש שם ע' 97 ואילך. וי"נ.

39 שנאמר (תהלים קלה, ד) כי יעקב בחר לו י"ה – ב"ר פנ"א. א. וראה גם זח"א קעא, ב. וראה שם קמו, ב. קיט, ב. ועוד. שער הפסוקים תולדות כז, כה.

40 ראה רשב"א לע"י שם. ועוד. וראה בהנסמן בסוף הערה 42.

41 תולדות כה, כז.

42 ועד"ז לגבי משה דאיתמר ב"י (סוטה יג, סע"ב. זח"א לו, סע"ב) "לא מת", דענינו תורה, וידוע דמשה מלאו ויעקב מלבר (ראה תקו"ז תי"ג – א), א. – ראה בכ"ז לקו"ש חכ"ו ע' 6 ואילך ובהערה 68 שם.

43 נ, ב. ולהעיר מאלשיך פרשתנו שם בארוכה (הובא בעץ יוסף כאן) – דיעקב נשאר שלם כמו שהוא וחנטו אותו. וראה שו"ת חת"ם יו"ד סי' שלו. ואכ"מ.

44 ואולי יש לומר שזהו דיוק ל' רש"י בסוף ד"ה אף "ודחנטו חנטיא נדמה להם שמת" ולא כמ"ש לפנ"ז בד"ה מקרא "סבורים היו שמת", כי מאחר שנדמה להם שמת הרי הם צריכים לעשות בהתאם, כי כך נראה ונדמה להם בעיניהם. ועצ"ע בטעם כפל הפירושים בפרש"י ואכ"מ.

45 ל' רש"י ד"ה אף.

46 ראה ב"ר פט"ז, ד.

47 ואתחנן ז, ז.

והטעם לזה (ממשיך במשנה) "שנאמר⁵² ועמד כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר", שמצד עצם מציאותם, שהם "נצר מטעי מעשי ידי" של הקב"ה, יקומו כל ישראל לתחיית המתים, שאז גם גופם יהיו קיים בקיום נצחי⁵³.

וענין זה עבר בירושה מיעקב אבינו, ש"לא מת", ובפרט דיעקב הוא בחור שבאבות³⁹, מצד בחירתו של הקב"ה, דבחירתו ית' בנוגע לכל ישראל היא (לא רק בהנשמה, שהיא חלק אלקה ממעל ממש⁵⁴, אלא) (בעיקר) בהגוף, כדאיתא בתניא⁵⁵.

ומזה ש"ספרו ספדנייא כו' וקברו קברייא", שגם זה הי' ע"פ תורה, לפי "שנדמה להם שמת", בא ונמשך הכח לכאו"א, שהדרך להגיע לתחיית המתים היא ע"י העבודה דזיווך ובירור הגוף, ביטול הגוף "אל עפר תשוב"⁵⁶, שע"י ביטול זה (כמבואר במ"א⁵⁷ שמקיים זה ע"י העבודה רוחנית ד"ונפשי כעפר לכל תהי"⁵⁸ ואינו חוזר לעפר ממש) באים אח"כ לתחיית המתים, בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחת כ' מנחם אב תשל"א)

והם ככבשה אחת בין שבעים זאבים⁴⁸, וא"כ ה"ז בגדר "שכיח הזיקא", הן בגשמיות, ועוד יותר ברוחניות – הרי מ"מ נאמר עליהם "ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים, מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים כו"⁴⁹, דגם בהיותם בשבי ובגלות, נשארים חיים, "ואתם הרבקים בה"א חיים כולכם היום"⁴⁹, אע"פ שע"פ טבע העולם אין מקום לזה, כי טבע העולם אינו שולט עליהם.

והם שני הענינים שבתומ"צ וישראל: כפי שהם במצב ד"יתבי בסעודתא", היינו כפי שהם בשייכות לעניני העולם, שאז פעולתם ע"פ תורה היא בהגבלות דטבע העולם (ואין מסיחיו בדברי תורה במקום דשכיחא הזיקא), וכפי שהם "בתר דסעיד", למעלה מעניני העולם, לאחר גמר הבירורים בעניני העולם, שאז מתגלית מעלתם דבני", כפי שהם למעלה מהבריאה, באופן ד"לא מת", "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

ו. והנה גדר הנצחיות (גם) בנוגע לחיי הגוף, אף שבגלוי נאמר זה רק בנוגע ליעקב עצמו, הרי בפנימיות הוא בכל ישראל, כפסק המשנה⁵⁰ "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", שפירוש עוה"ב כאן הוא עולם התחי⁵¹,

52) ישעי' ס, כא.

53) ראה בארוכה ספר המאמרים מלוקט ח"ג ע' לד ואילך.

54) תניא רפ"ב.

55) פמ"ט (סט, סע"ב ואילך), ובו דוקא היא בחירת העצמות – ה' השיחות תורת שלום ע' 120.

56) בראשית ג, יט.

57) ראה ס' השיחות תשמ"ח ח"א (ע' 8-227).

58) מ"מ מלוקט ח"ב ע' רפ. ועוד.

58) ברכות יז, א: אלקי נצור כו'.

48) ראה תנחומא תולדות ה. אסת"ר פ"י, יא.

49) ואתחנן ד, ה.

50) סנהדרין ר"פ חלק.

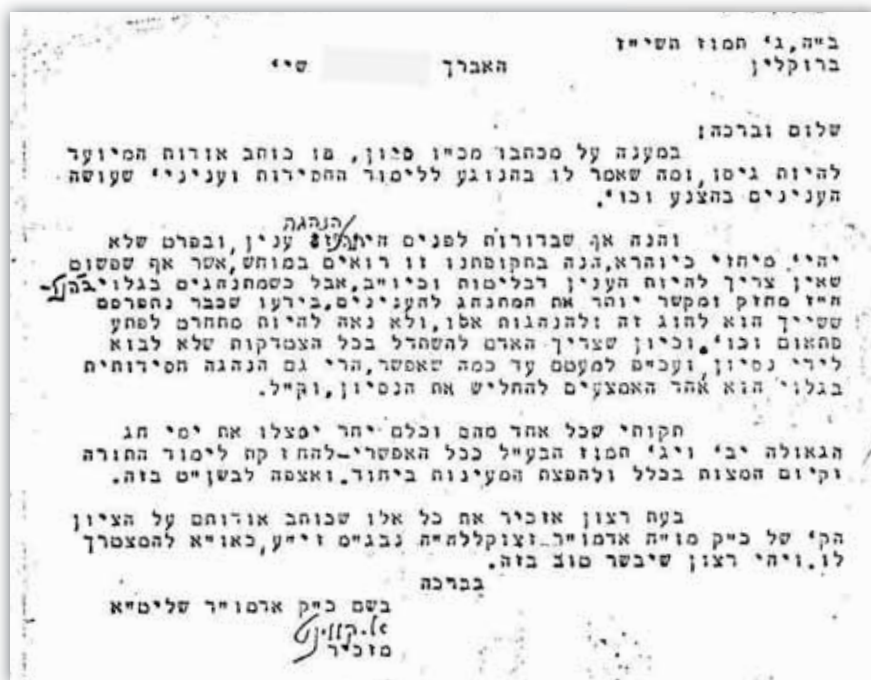
51) רע"ב (ועוד) למשנה סנהדרין שם. וכדמוכח

גם מהמשך המשנה "ואלו שאין להם חלק לעוה"ב האומר אין תחיית המתים מן התורה", שהטעם ע"ז הוא כדאיתא בגמ' (שם, א) הוא כפר בתחיה"מ לפיכך לא יהי' לו חלק בתחיה"מ כו' מדה כנגד מדה.

כיון שצריך האדם להשתדל בכל הצטדקות שלא לבוא לידי נסיון, ועכ"פ למעטם עד כמה שאפשר, הרי גם

הנהגה חסידותית בגלוי הוא אמצעי להחליש את הנסיון

אגרת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מתאריך ג' תמוז תשי"ז, בה מבאר כי למרות שבדורות לפנים לא נהגו כך, כדי שלא יהי' מיחזי כיוהרא - בתקופה זו אחד האמצעים להחליש את הנסיון הוא הנהגה חסידותית גם בגלוי, כך שלא יהי' נאה להתחרט לפתע

(האגרת נדפסה באג"ק ח"ט ע' רנד-ה)

אצל אברכים פשוטים אלה, שהלכו אל הרבי רק מתוך יראת שמים של קב"ע, בהם מאיר השכל האלקי ברגש אמונה פשוטה.

התבייש לך פינע, התבייש לך בפני חייט הכפר החסידי...

משיחת כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, אודות האמונה הפשוטה ללא פקפוק בדברי הרבי, גם כשהשכל אומר אחרת • ...בקשר עם ג' תמוז

בשנת תקמ"ז – מספר החסיד ר' פנחס [רייזעס] – היה חורף קשה מאד. בחול המועד סוכות ירד בליאזנא השלג הראשון, והיו צריכים ללבוש מעיל פרווה ונעלים חמות בעת הישיבה בסוכה.

כמה פעמים קרה שהיו צריכים לפזר את השלג מעל הסוכה כשהלכו לאכול.

. . רוב האורחים החסידיים שבאו אז לשמיני עצרת ושמחת תורה לליאזנא, הגיעו מצוננים מאד ואצל רבים מהם קפאו אצבעות ידיהם ורגליהם.

. . הקביעות של אותה שנה היתה, הושענא רבה ביום ששי. הרבי היה שמח מאד, ואחרי שהודעתי לו על קיום השליחות [להשיג על גלילת הספרי-תורה], הזכרתי את החסידיים החולים שהגיעו לכאן מקוררים ומצוננים היטב ושלחבה מהם יש חום גבוה.

הרבי ישב משך זמן מה סמוך על ידו הקדושות בדביקות עצומה וכשפתח את עיניו, אמר בניגון הידוע: "על תורה אומרת התורה" "אש דת למו", היום שמחת תורה, שיביאו את כולם להקפות, ו"אש אוכלה אש", האש של שמחת תורה תכלה את אש הקרירות".

בליאזנא היו שני אנשים זקנים שהיו מתעדים ואף שהיתה להם הדרת כבוד גדול ביותר לפני הרבי, אך היו מתנגדים גמורים. האחד היה ר' אייזיק מחדש והשני ר' נפתלי זהיר. . . בן אחיו של ר' אייזיק היה מחסידי הרבי. לשמחת תורה של אותה שנה, הגיע בן אחיו של ר' אייזיק – ר' משה אפצוגער – עם שני בניו וחתנו לליאזנא, והתאכסנו אצל ר' אייזיק.

ר' משה אפצוגער היה חלוש והדרך והקור הזיקו לו מאד. הוא שכב בחום גבוה וגם בניו וחתנו חלו מאד. אברהם הרופא אמר שהאברכים, הוא מקווה, יקומו בעזרת ה' מחליים בריאים ושלמים, אך ר' משה הוא איש זקן וחלוש מאד, דוקר לו בשני צדדיו ויש לו חום גבוה, ומשום כך הוא מסופק מאד אם יהיה לו כוח לעמוד בכך.

ר' אייזיק היה בצער גדול וטען שהנהגה כזו – ללכת לקבל פני רבו באופן כזה – זו מצוה הבאה בעבירה.

שמיני עצרת אחרי מעריב, החילונו, אני ואפרים מיכל משקלוב וחיים אליהו מדוברובנה ועוד כמה אברכים, ללכת לאכסניות לקרוא ולהביא – את מי שצריך – לבית הכנסת להקפות, להתחמם ולהתרפא ב"אש דת למו" של תורה.

כשהגענו לאכנסיות וסיפרתי מה שהרבי אמר, ואף שהדבריו היו כבר ידועים לכל, כי אחרי יציאתי מחדרו של הרבי, נכנסתי לבית הכנסת וסיפרתי מה שהרבי אמר אודות החולים, וכעבור שעה היו דברי הרבי ידועים לכל בכל האכסניות, אך, אף על פי כן, רצו כולם שאחזור על דברי הרבי אות באות.

היה זה נחת רוח אמיתי לראות את השמחה הגדולה שדברי הרבי עוררו בכל האכסניות, אפילו בני הבית והילדים שמחו. כולם היו בטוחים שהחולים יתרפאו בעזרת השם.

באותו ערב היה יום סגריה, שלג רטוב, גשם ורוח שחדרו אל תוך העצמות, ונוסף על כך היה בוץ גדול בחוץ, אבל כל זה לא מנע את החולים מללכת לבית הכנסת. רבים הלכו בעצמם והיו צריכים לעזור להם קצת והיו גם כאלה שלא יכלו ללכת והיו מוכרחים לשאתם.

כשהגענו לביתו של ר' אייזיק, מצאנו אותו מתווכח עם בניו של ר' משה וחתנו, הם טוענים שצריכים להודיע לאברכים שיבואו לעזור להם ללכת לבית הכנסת של הרבי להקפות, ושיקחו גם את אביהם ר' משה. ואילו ר' אייזיק טוען שאסור להם לצאת החוצה, ובאשר לאביהם הרי אין מה לדבר כלל. הוא – טען ר' אייזיק – שוכב בחום גבוה ועצום, אינו יודע מהנעשה סביבו ואברהם הרופא אמר שהוא חולה מסוכן, והם רוצים לקחתו החוצה, הרי ברוח הקטנה ביותר הוא יהיה חלילה לבר־מינן.

כשחיים אליהו מדוברבונה, אני ועוד שני אברכים נכנסנו לביתו של ר' אייזיק, נהייתה שמחה רבה אצל בניו של ר' משה והתחילו לצעוק, ברוך השם אבינו ואנחנו ניצלנו. ואילו ר' אייזיק צעק, רוצחים, הורגי נפש, זה נגד התורה הקדושה.

כשינגשתי אל ר' משה וראיתיו שוכב כבול עץ, כחול ושחור בעיניים סגורות ובחום גבוה – נחרדתי כל כך עד שהרגשתי עצמי כאבוד.

מה הנכס אומרים – אומר לנו ר' אייזיק – חולה מסוכן זה הם רוצים לקחת לבית הכנסת להקפות, אפילו בזמן שבת המקדש היה קיים וגם בירושלים הרי גמרא מפורשת היא במסכת חגיגה "תייר רגלים פרט לחיגר ולחולה", ובפרט מצוה דרבנן, באם יוציאו את ר' משה החוצה הרי זו שפיכת דמים אמיתית. ואילו בניו של ר' משה טוענים שבאם הרבי אמר שזוהי רפואה – הם מאמינים באמונה שלימה שבאם יקחו אותו למנין להקפות – יתרפא.

הריני מוכרח לומר – אומר החסיד ר' פנחס לר' נחום – שבשעת מעשה לא ידעתי מה לומר, הייתי מבולבל. מצד אחד שמעתי טענותיו של ר' אייזיק וראיתי איך ר' משה שוכב ובווער, ומצד שני שמעתי דיבוריהם המלאים אמונה תמימה של בניו של ר' משה, אברכים פשוטים, ודוקא בהם מאירה אמונת צדיקים עד מסירות נפש ממש בלי שום התבוננות והכנות כלל.

השכל האנושי אומר שר' אייזיק בודאי צודק, חולה כזה אסור להזיזו ממקומו, והרוח הקלה ביותר – סכנה היא בשבילו, וביחוד במזג אויר כזה, שעלול הדבר שלא יוכלו להגיע אתו חיים עד בית הכנסת. ואילו השכל האלקי של הנפש האלקית אומר שחיים וברוך בניו של ר' משה צודקים, ואם הרבי אמר ש"אש דת" של תורה – רפואה היא, הרי זו רפואה וצריכים למסור את הנפש על כך.

מרגע לרגע אני מתפעל יותר ויותר מחמימות לבם של בניו של ר' משה, האברכים הפשוטים. זוכר אני עד היום את הבושה הפנימית שלי, וכל כך פעל הדבר עלי, שהחלטתי שמוכרח אני להיכנס ל"יחידות" אל הרבי.

חשבתני אז – פינע, בנו של ר' העניך משקלוב שלמדתי אצל גאוני שקלוב ש"ס, פוסקים וחקירה והכרתי גדלותו של הרבי על ידי הכרה תורתית, הנני כבר השנה השמינית אצל הרבי, ואף על פי כן החומר שלי מתגבר על הצורה, התגברותו של השכל הטבעי על השכל האלקי, ואילו אצל אברכים פשוטים אלה, שהלכו אל הרבי רק מתוך יראת שמים של קבלת עול, תורתו של הרבי אינם מבינים, ואצלם ישנה ההתגברות של הצורה על החומה, בהם דוקא מאיר השכל האלקי ברגש של אמונה פשוטה. התבייש לך פינע, בנו של ר' העניך, התבייש לך בפני חייט הכפר החסידי ובפני סוחר הכפר החסידי.

התעמקתי כל כך במחשבותי ולא הרגשתי כלל בהנעשה סביבי, עד שחיים אליהו מדוברובנה דחפני, באמרו שאברהם הרופא אומר שאלו הן חלילה שעותיו האחרונות של ר' משה.

לא הספקתי לחשוב על הנעשה – שמעתי את ברוך צועק אל אביו: אבא, הרבי שלח שלוחים שתלך להקפות, אבא התעורר! צריכים ללכת להקפותיו של הרבי. ובחדרו של ר' משה נהיה רעש גדול. כשנכנסתי לחדרו של ר' משה ראיתיו שוכב בעינים פתוחות, פניו שמחות ומחכה שיעזרו לו ללכת להקפותיו של הרבי.

חיים אליהו ניגש במהירות לקרוא לעוד כמה אברכים וכאן הליבשו את ר' משה בבגדים חמים. הוא בעצמו לא היה בכוחו להניע אבר, וכשהאברכים הגיעו לקחוהו על הידים והובילוהו למנין הרבי להקפות.

כשנכנסתי לבית הכנסת, הכני החום על פני. המנין היה מלא, חלק מהקהל היו חולים. . . היו כאלה שהשיעול לא נתן להם מנוח והיו כאלה שאנחותיהם שברו את הלבבות.

. . באותה שנה היה חידוש גדול. . לפני שהרבי עשה קידוש, ציווה להביא מדה ידועה של יין. הרבי עשה קידוש ואחר כך לקח משיורי הכוס ושפך באחד מבקבוקי היין, ואמר לבית הדין של שלשה, שמונה על ידו לשליחות מיוחדת "שליחות הרפואה" – לקחת את היין בו שפך את שיורי כוס הקידוש שלו ולערבב בשאר היין, ומיין זה לחלק לחולים ויהיה זה לרפואה שלימה.

. . כשבית הדין נכנס לבית הכנסת הגדול – הושלך הס, כולם ידעו שהם בית דין הצדק, שהרבי בחר בהם ועשאים לשלוחי רפואה וישועה, וכולם הביטו עליהם בהדרת הכבוד. . . ר' יעקב מסמיליאן ה"ישראל", חזר בקול רם על מה שהרבי אמר, אות באות. כש. סיים לחזור על דברי הרבי, אמר:

– מה שסיפרתי לכם עכשיו, הם המלים כפי ששמענו מפי רבנו, וכעת אני רוצה להוסיף כמה מלים ביחס לענינו. דבר מקובל הוא, זקנים מפי זקנים, שכדי שברכה תתקיים, כלומר שהמתברך אכן יזכה לברכה, זקוק המתברך לשני תנאים: א) על המתברך להאמין בברכתו של המברך באמונה פשוטה בלי כל מחשבות. ב) על המתברך להיות מסור לקיים רצונו של המברך בעיני עבודת השי"ת, בעבודה ובהנהגות טובות.

. . למחרת דיברו כולם מהמופת הגדול שאירע. אברהם הרופא אמר שאצל החולים הזקנים היה זה משום תחיית המתים ממש, כי בדרך הטבע של חכמת הרפואה היו הם לאחר יאוש והצלתם היתה בדרך נס שלמעלה מהטבע. המופת בבריאותו של ר' משה, גרם שר' אייזיק נהיה לחסיד. אותה אמונת חכמים טהורה – אמר ר' אייזיק – שראיתי אצל נכדי אחי, חיים וברוך, הפליאוני, ובאם לא הייתי רואה זאת בעיני, לא הייתי מאמין לכך בשום אופן.

(לקו"ד ח"ב, ע' 329-339)

ג' תמוז הוא היום אשר בו יצא כ"ק מו"ח אדמו"ר ממאסרו (בשנת תרפ"ז), בתנאי אשר בו ביום יסע לעיר מקלטו קאסטרמא על משך שלשה שנים. ובהיותו שם, ביום השנים עשר בתמוז, הודיעו לו מבית הפקידות כי חופשה ניתנה לו, ותעודת החופש תנתן לו למהר כיום י"ג תמוז.

מובן אשר יום השלישי בתמוז יש בו - מכמה צדדים - שמחה יתירה מאשר בימי י"ב וי"ג תמוז. כי גאולת י"ב וי"ג תמוז היא - גאולה מגלות, והשינוי שמגלות לגאולה אינו דומה להשינוי שממאסר לחופש (גם לחופש שבגלות); הנמצא במאסר אינו ברשות עצמו וכל עניניו הם תחת ממשלת שר בית הסוהר (ובפרט במאסרו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר הי' נידון תחלה למיתה, וכל זמן שהי' במאסר, אפשר הי' שפס"ד זה יהי' חוזר וניעור).

הטעם שלא קבע כ"ק מו"ח אדמו"ר את יום השלישי בתמוז ליו"ט, ורק את הימים י"ב וי"ג תמוז - יש לומר, לפי שכל ענינו של נשיא ורועה ישראל הוא - להשפיע לאנשי דורו (ועניניו "הפרטים" אין נחשבים אצלו - בערך זה), ומכיון שבהיותו בגלות, יכלתו בהשפעה היתה מוגבלת ביותר, לא קבע את יום הג' בתמוז ליו"ט.

אמנם, התקשרות חסידים לרבי נשיא - צריכה להיות לכל מה שהוא (ובפרט שנשמה כללית, גם ענייני "הפרטים", שייכים לכלל ישראל), ולכן חסידים עליהם לחוג גם את יום הג' בתמוז.

(לקו"ש ח"ד ע' 1314'5)

לזכות

תלמידי אהלי תורה

להצלחה רבה ומופלאה בכל עניניהם מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו -

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל

תיכף ומיד ממש

הכוונה היא, איפא, ש„חי וקיים” גם עתה, ולא עוד אלא ש„חי וקיים” בתור „מלך ישראל”, הכולל את כל בני... ולא רק בתור „מלך ישראל”, כי אם גם בתור מלך על כל העולם כולו, כפס”ד הרמב”ם שמלך המשיח „יתקן את העולם כולו לעבוד את ה’ ביחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה’ לעבדו שכם אחד”, „והיתה לה’ המלוכה”.

(התועודיות תשמ”ו ח”א ע’ 525’8)

קראון הייטס - כאן צוה ה’ את הכרבה

תלמידיו אהלי תורה שיעור ד’ - תש”פ